

3. Frumvarp

til laga nm stofnun og slit hjúskapar.

(Lagt fyrir Alþingi 1920).

I. kap.

Um festar.

1. gr.

Nú slitna festar, enda sje öðru hjónaefna aðallega um að kenna, og skal það þá bæta hinu tjón út af ráðstöfunum, er gerðar hafa verið vegna væntanlegs hjúskapar og sennilegar þykja verið hafa.

2. gr.

Nú verður unnusta vanfær af völdum unnusta síns og festar slitna síðar af ástæðum, sem aðallega má kenna honum, og skal hann þá gjalda henni hæfilegar bætur fyrir ráðspjöllin.

3. gr.

Nú mátti eigi hjónaefni gifta án samþykkis foreldra eða lögráðamanns samkvæmt 7. og 8. gr., og verður það þá eigi skaðabótaskyldt samkvæmt 1. gr., nema það hafi haft samþykki þeirra til festanna.

Karlmanni verður eigi gert að greiða skaðabætur samkvæmt 2. gr., nema hann hafi verið 21 árs, er konan varð vanfær.

4. gr.

Mál samkvæmt 1. og 2. gr. skal höfða innan árs frá festaslitum.

5. gr.

Loforð um bætur fyrir óorðin festaslit eru ógild.

II. kap.

Um skilyrði fyrir hjónavígslu.

6. gr.

Bannað er að vigja yngri karlmann en 21 árs og yngri kvenmann en 18 ára, nema leyfi stjórnarráðs komi til.

7. gr.

Nú er annað hjónaefna yngra en 21 árs, og má þá eigi vigja það án samþykkis foreldra, nema það hafi verið gift áður.

Nú er annað foreldra látið eða svipt foreldraráðum, geðveikt eða hálfviti, eða miklir erfiðleikar á að ná til þess, og nægir þá samþykki hins. Nú er högum beggja foreldra háttað svo seni hjer greinir, og nægir þá samþykki lögráðamanns.

8. gr.

Nú er maður sviptur lögræði, og má þá eigi vigja hann án samþykkis lögráðamanns.

9. gr.

Nú synjar foreldri eða lögráðamaður samþykkis til hjúskapar, og getur þá stjórnarráðið leyft vigsluna, nema gild ástæða sje til neitunar, enda leiti stjórnarráðið áður umsagnar hjónaefnis og foreldris (lögráðamanns).

10. gr.

Nú er maður geðveikur eða hálfviti, og má þá eigi vigja þann mann.

Þó getur stjórnarráðið leyft að vígja manninn, enda beri maðurinn skyn á mikilvægi hjúskapar og ólíklegt, að dómi læknadeildar Háskólans, að veikin (vitskorturinn) gangi að erfðum.

11. gr.

Nú er annað hjónaefna haldið sóttnæmum kynsjúkdómi, flogaveiki (epilepsi) eða holdsveiki, og má þá eigi vígja það, nema því að eins, að hinu sje kunnugt um sjúkdóminn, enda hafi læknir lýst sjúkdómshættunni fyrir báðum.

12. gr.

Bannað er að vígja skyldmenni í beinan legg og systkin.

13. gr.

Bannað er að vígja mann og afkvæmi bróður eða systur, nema leyfi stjórnarráðs komi til.

14. gr.

Bannað er að vígja mann og foreldri eða afkvæmi þess, er hann áður átti.

15. gr.

Bannað er að vígja mann, sem giftur er fyrir.

16. gr.

Nú hefir kona verið manni gefin, og má þá eigi vígja hana á næstu 10 mánuðum eftir slit fyrra hjúskapar, nema óþunguð sje af völdum bónda sins eða 10 mánuðir sjeu liðnir frá samvistaslitum.

17. gr.

Nú hefir annað hjónanna verið gift og helmingafjelag með hjónunum þá er hjúskap þeirra sleit, og má þá eigi vígja það, nema skiftaráðandi hafi tekið búið til skifta eða einkaskiftum sje lokið. Þó getur stjórnarráðið leyst undan þessu skilyrði, standi sjerstaklega á.

III. kap.

Um lýsingu.

18. gr.

Hjónavigsla má eigi fara fram, nema lýst sje áður með hjónaefnunum. Bæði hjónaefnin skulu beiðast lýsingar hjá víglumanni þar er brúður á heima. Nú er brúður eigi heimilisföst hjer á landi, og skal þá beiðast lýsingar hjá víglumanni þar er brúðgumi á heima. Nú er hvorugt hjónaefna heimilisfast hjer á landi, og má þá beiðast lýsingar þar, er annaðhvort dvelur.

19. gr.

Lýsing má eigi fara fram nema því að eins, að hjónaefni hafi áður fengið vigslumanni eftirfarandi skilríki:

1) Fæðingarvottorð hvors um sig eða, fáist það eigi, þá aðra jafngilda sönnun fyrir aldri og nafni eða þá undanþágu stjórnarráðs.

2) Undanþágu stjórnarráðs, sje annaðhvort hjónaefna yngra en áskilið er í 6. gr.

3) Samþykki foreldra eða lögráðamanns, sje annaðhvort eigi einrátt um hjúskap sinn samkvæmt 7. eða 8. gr.

4) Heilbrigðisvottorð læknis eða undanþágu stjórnarráðs, sje ástæða til að ætla annaðhvort hjónaefna geðveikt eða hálfvita.

5) Drengskaparvottorð beggja hjónaefna um, að hvorugt bagi meinbugir eftir 11. gr.

6) Drengskaparvottorð beggja hjónaefna um, að meinbugir samkvæmt 12., 13. og 14. gr. sje eigi á ráðahagnum, eða þá undanþágu samkvæmt 13. gr.

7) Drengskaparvottorð beggja hjónaefna um, að hvorugt hafi verið áður gift, eða hafi annað eða bæði verið gift áður, þá lögmæta sönnun fyrir dauða hins, fyrir ógildingun hjúskapar eða hjúskaparslitum.

Nú jatar vigslumaður eigi lögmæti slikra sannana, og getur þá hvort hjónaefna um sig heimtað brjeflegan úrskurð hjeradsdómara um ágreininginn. Nú er hjónabandi slitið með dómi, sem verður áfrýjað, og skal þá sýna vigslumanni dómsútskrift og vottorð yfirdóms um, að dóminum hafi eigi verið þangað skotið, enda sje 12 vikur frá dómsuppsögn, eða þá brjef aðilja og stjórnarráðs fyrir því, að dóminum verði eigi áfrýjað. Nú er hjónabandi slitið með leyfisbrjefi, og skal þá sýna leyfisbrjefið.

8) Gögn fyrir því, ef á þarf að halda, að 16. gr. meini brúður eigi vigslu.

9) Vottorð skiftaráðanda um, að skiftaskilyrðum 17. gr. sje fullnægt, eða þá undanþágu stjórnarráðs.

10) Drengskaparvottorð tveggja áreiðanlegra og fullráðra manna um rjettmæti yfirlýsinga hjónaefna um 6. og 7. atriði greinar þessarar og um, að þeir sjeu nákunnugir aðiljum. Sömu menn mega vera svaramenn beggja. Stjórnarráðið getur leyft vigslu án svaramanna, standi sjerstaklega á, og kemur þá undanþága þess í stað vottorðs svaramanna.

20. gr.

Nú hafa hjónaefni fullnægt skildögum næstu greinar á undan, og fer þá lýsing fram sem fyrst.

Geta skal nafna hjónaefna, stöðu þeirra, heimila og fæðingardaga, þá er lýst er með þeim.

21. gr.

Lýsing fer fram með auglýsingu á almannafæri, bæði þar, er brúður og brúðgumi á heima. Nú er annað hjónaefna heimilislaust, og fer þá lýsing fram þar, er það dvelur. Auglýsing skal uppi vera 3 vikur.

Standi prestur fyrir lýsingu, skal festa auglýsingu á kirkju. Standi valdsmaður fyrir lýsingu, fer í kaupstöðum um birtingu auglýsingar, sem þar

er venja um auglýsingar þær, er almenning varða. En i sveitum lætur sýslumaður hreppstjóra festa auglýsinguna á þingstað hrepps þess, er brúður og brúðgumi er til heimilis eða dvalar.

Nú á annað hjónaefna heima erlendis, og fer þá um lýsingu þar eftir nánari fyrirskipun stjórnarráðsins.

22. gr.

Meinbugum skal lýsa fyrir vigslumanni þeim, sem lýst hefir til hjúskapar.

23. gr.

Nú er lýsingarfrestur liðinn og engum meinbugum lýst, og fær vigslumaður (prestur) þá hjónaefnum vottorð um lýsinguna og um, að engum meinbugum hafi verið lýst.

24. gr.

Undanþágu frá hjúskaparlýsingu má fá með konunglegu leyfisbrjefi. Nú er annað hjónaefna hættulega veikt, og þarf þá eigi undanþágu. Ríkissjóði ber 15 króna gjald fyrir hjónavígsluleyfi.

25.

Vigslumanni bera 2 krónur fyrir lýsingu og 1 króna fyrir lýsingarvottorð. Þó kemur eigi gjald fyrir þá aðstoð og þau vottorð, sem vigslumaður lætur öðrum vigslumanni í tje. Landssjóður leggur til töflur undir lýsingar.

Hreppstjóra ber 1 króna fyrir uppfestingu auglýsingar og ferðakostnaður að auki eftir lögum um aukatekjur hreppstjóra, þurfi hann að takast ferð á hendur í því skyni.

IV. kap.

Um hjónavígslu.

26. gr.

Hjónaband er lögmætt, hvort heldur stofnað er fyrir presti eða veraldlegum vigslumanni.

27. gr.

Kirkjuleg vigsla er heimil.

1. innan þjóðkirkjunnar, heyri annað hjónaefna henni til,
2. innan annars löggilts trúfjelags hjer á landi, heyri annað hjónaefna trúfjelinu til.

Stjórnarráðið getur veitt erlendum evangelisk-lúterskum mönnum sama rjett til kirkjulegrar vigslu, sem innlendir trúbræður þeirra njóta.

28. gr.

Prestar þjóðkirkjunnar annast kirkjulega vigslu innan kirkju sinnar.

Slikt hið sama gildir um löggilta presta eða forstöðumenn annara hjerlendra trúfjelaga.

Þjóðkirkjuprestur er því að eins skyldur að vigja hjónaefni, að bæði heyri til þjóðkirkjunnar, enda sje annað sóknarbarn hans.

Nú þykist prestur eigi mega vigja hjónaefni vegna trúarskoðana sinna, og úrskurðar þá biskup, hvort prestur skuli vigja þau.

29. gr.

Borgaraleg vigsla er öllum rjettkræf, jafnt þeim, sem eiga heimting á kirkjulegri vigslu, sem öðrum.

30. gr.

Borgaralega vigslu annast vigslumenn. Sýslumenn og bæjarfógetar eru fyrst um sinn vigslumenn. Þeim er heimilt að nota fulltrúa sína í sinn stað og á sína ábyrgð.

Stjórnarráðið löggildir, eftir því sem þörf rennur til, nægilega marga vigslumenn í hverju hjeraði eftir tillögum sýslunefndar (bæjarstjórnar) og meðmælum hjeráðsdómara. Þeir bera sjálfir ábyrgð gerða sína. Starfið er skyldustarf. Þó eru prestar undanþegnir. Vigslumanni er skylt að hafa á hendi starfið 6 ár samfleytt, nema forföll banni, en er síðan laus um jafnlangan tíma.

Vigslumanni er skylt að vigja jafnt utanbjeráðsmann sem innanhjeráðs.

31. gr.

Vigsla má eigi fara fram fyr en eftir lögmæta lýsingu, nema svo standi á, sem greinir í 24. gr., enda heimti vigslumaður vottorð um lýsingu samkvæmt 23. gr., nema hann hafi sjálfur lýst með hjónaefnunum. Nú er vigslumanni kunnugt um einhverja meinbugi, og má hann þá eigi vigja hjónaefni, þó að lýst hafi verið með þeim.

Nú eru liðnar meira en 12 vikur frá því er lýsingarfrestur var á enda (1. og 2. málsgr. 21. gr.), og má þá eigi vigja hjónaefnin, nema lýst sje með þeim aftur.

Nú hefir stjórnarráðið mælt svo fyrir, að lýsing skuli og fara fram erlendis (3. málsgr. 21. gr.), og kveður það þá jafnframt á um það, innan hvers tíma vigja skuli hjónaefnin.

32. gr.

Nú er vigsla heimil án lýsingar, og gætir þá vigslumaður sá, er gefur hjónaefni saman, einn allra vigsluskilyrða samkvæmt 19. gr.

33. gr.

Borgaraleg vigsla fer fram í skrifstofu vigslumanns, nema vigslumaður og hjónaefni sjeu á annað sátt eða annað eða bæði hættulega sjúk. Þó getur stjórnarráðið gert aðra skipun á þessu, þyki sýslunefnd (bæjarstjórn) annar staður hentugri, eða einn vigslustaður eigi nægja.

Kirkjuleg vigsla í þjóðkirkjunni fer fram í sóknarkirkju, nema hjóna-vigslubrjef sje fengið eða annaðhvort hjónaefna sje hættulega sjúkt.

Nú þarf vigslumaður að fara til vigslu lengra en 1 kílómetra á landi

og hversu stutt á sjó sem er, og á hann þá heimtingu á ferðakostnaði og dagkaupi, eftir því sem lög eða önnur gild ákvæði mæla fyrir um.

34. gr.

Tveir skulu vera vottar við hjónavigslu.

Vigslumaður spyr brúðhjónin hvort fyrir sig, hvort þau vilji eigast, og lýsir þau hjón, er þau hafa játað því, hvort í sínu lagi.

Stjórnarráðið setur nánari reglur bæði um borgaralega vigslu og kirkjulega, og leggur sektir við vangæslu þeirra reglna.

35. gr.

Nú hefir löggiltur vigslumaður eigi gefið hjónaefni saman, og er sú athöfn þá ógild. Slikt hið sama gildir, ef brúðhjón hafa eigi játað undir að eigast samkvæmt næstu grein á undan.

Aftur á móti ógildir það eigi vigslu, þó að eigi hafi verið gætt annara vigslureglna eða lýsingarreglna.

36. gr.

Nú er hjónavigslu lokið, og skal þá vigslumaður þegar í stað geta vigslunnar í þar til gerðri embættishók sinni. Nú hefir annar en prestur brúðar staðið fyrir vigslu, og skal hann þá senda presti brúðar innan viku útskrift úr vigslubók sinni, en prestur brúðar getur vigslunnar í ministerialbókinni.

37. gr.

Nú mæla lög svo fyrir, að annað hjóna skuli tryggja hinu framfærslu- styrk eftir sinn dag, en skilríki brestur fyrir því, að lögmæltrar tryggingar sje aflað fyrir vigslu, og skal þá vigslumaður tafarlaust skýra stjórnarráðinu frá þeim bresti.

38. gr.

Fyrir borgaralega vigslu og útskrift úr vigslubók skal gjalda 8 krónur, og rennur það gjald í landssjóð.

Um borgun fyrir kirkjulega vigslu fer að lögum. Þó ber sóknarpresti brúðar að eins borgun fyrir þær hjónavigslur, er hann framkvæmir eða lætur framkvæma.

Sama gjald skal greiða fyrir útskrift úr hjónaskrá, sem lögmælt er fyrir útskrift úr kirkjubók.

Ríkissjóður leggur til vigslubækur og bækur undir hjónaskrár.

39. gr.

Nú vigir löggiltur prestur (forstöðumaður) annars trúfjelags en þjóð- kirkjunnar hjónaefni, og gilda þá reglur þess fjelags um atriði þau, er ræðir um í 33. gr., í 2. mgr. 34. gr. og í 38. gr., svo og reglur 3. mgr. 28. gr. að svo miklu leyti, sem þeim verður við komið.

V. kap.

Um ógilding hjónabands.

40. gr.

Nú riður hjónaband i bága við fyrirmæli 12., 14. eða 15. gr., og skal þá ógilda það með dómi.

Nú er annað hjóna eða bæði gift fyrir, og skal þá eigi ógilda hjónabandið, ef fyrra hjónabandi er slitið áður en mál er höfðað.

Mál til ógildingar hjónabandi skal höfða af hendi ákærvalds. Þó er málshöfðun og heimil öðru hvoru hjóna og fyrri maka, hafi annað eða bæði verið gift fyrir.

41. gr.

Nú var annað hjóna geðveikt eða hálfviti, þá er vigsla fór fram, og hafði eigi aflað undanþágu samkvæmt 2. mgr. 10. gr., og getur það þá heimtað hjónaband sitt ógilt með dómi. Þó verður mál eigi höfðað, sjeu 6 mánuðir liðnir frá því að geðveikin batnaði.

Nú var maka eigi kunnugt um geðveiki eða vitskort hins þá er vigsla fór fram, og getur hann þá einnig heimtað hjónabandið ógilt, nema liðnir sjeu 6 mánuðir frá því að hann komst að raun um þetta eða hinu batnaði. Þó verður, hvernig sem á stendur, að höfða mál innan 3 ára frá vigslu.

42. gr.

Maki getur krafist ógildingar hjónabands síns:

1, hafi hann verið viti sínu fjær þegar vigslan fór fram eða að öðru leyti svo ástatt um hann, að hann mátti þá eigi heita gjörgengur að lögum.

2, hafi hann af vangá látið vigja sig öðrum en þeim, er hann hafði bundist hjúskaparorði, eða hafi hann verið vigður án þess að hann ætlaðist til þess.

3, hafi maki hans, þá er vigsla fór fram, án hans vitundar verið haldinn sótt næmum kynsjúkdómi, alltiðum flogaveikisköstum, holdsveiki eða óbæt-anlegu ógengi til hjónabands.

4, hafi maki hans komið honum til að eiga sig, með því visvitandi að villa heimildir á sjer, eða með því að leyna atvikum úr lífi sínu, er mundu hafa fælt hann frá því að eiga hinn.

5, hafi hann verið neyddur til vigslunnar.

Mál til ógildingar hjónabandi verður eigi höfðað eftir að 6 mánuðir eru liðnir frá því að ástand það var úti, er lýst er i 1. lið, frá því að sókn-gengur maki komst að raun um ógildingarástæðu samkvæmt 2.–4. lið, eða frá því að nauðung samkvæmt 5. lið ljetti. Og hvernig sem á stendur, verður ógildingarmál eigi höfðað eftir að liðin eru 3 ár frá hjónavigslu. Nú er mál höfðað til ógildingar hjónabandi út af kynsjúkdómi, en það sannast, að sækj-andi hefir eigi sýkst af maka sínum og að sjúkdómurinn er eigi framar sótt-næmur, og verður hjónabandið þá eigi ógilt. Slikt hið sama gildir um aðra ógildingargæfa sjúkdóma, sjeu þeir læknaðir.

43. gr.

Um lögfylgjur hjónabandsógildingar fer sem um lögfylgjur hjónaskilnaðar, nema á annan veg sje um mælt í lögum þessum.

44. gr.

Nú er sameignarbúi skift vegna hjónabandsógildingar, og tekur þá hvort hjóna um sig af óskiftu svo mikið, sem það lagði í búið frá hjúskaparbyrjun til hjúskaparslita, og hvort heldur um gjöf, arf eða um flutning úr sjereign til sameignar var að ræða. Nú hrekkur sameignin eigi til rjettra skila, og lækkar þá hlutur beggja hlutfallslega. Nú hefir annað hjóna gefið hinu eitthvað til sjereignar, og er þá sú gjöf afturtæk.

45. gr.

Nú er hjónaband ógilt samkvæmt 40. gr., enda hafi annað hjóna verið óvitandi um ógildingarástæður, þá er vigsla fór fram, en hitt eigi, og getur þá fyrnefnt heimtað hæfilegar bætur af hinu. Bæturnar ber að miða við kjör beggja.

Slikt hið sama gildir, ef hjónaband er ógilt samkvæmt fyrri málsg. 41. gr. eða samkvæmt 42. gr., hafi stefndum verið kunn ógildingarástæðan.

Bæturnar má ákveða hvort heldur í eitt skifti fyrir öll, eða á tilteknum gjalddögum, enda sje þeirra krafist í ógildingarmálinu.

46. gr.

Nú er hjónaband ógilt, og ber þá hvorugu hjóna upp þaðan að framfæra hitt.

47. gr.

Nú er hjónaband ógilt af ástæðu, sem konunni var kunnugt um, þá er vigsla fór fram, og getur þá maðurinn krafist þess, að af henni verði dæmdur rjettur til að kenna sig við nafn hans.

48. gr.

Nú deyr annað hjóna áður en hjónaband er ógilt samkvæmt 40. gr., og getur þá hitt eða erfingjar hins látna krafist þess, að fyrirmælum 44. gr. sje beitt. Auk þess getur maki krafist bóta samkvæmt 45. gr.

Rjettur þessi ber sókngengum samkvæmt 41. og 42. gr. því að eins, að maki hafi látist, áður en ógildingardómur gekk, enda sje sóknarfrestur eigi liðinn.

Nú deyr sókngengur maki samkvæmt 41. eða 42. gr. eftir að ógildingarmál er höfðað, eða hafi svo verið ástatt um hann, sem segir í fyrri málsg. 41. gr. eða í 1. lið 42. gr. þangað til hann ljest, og getur þá hver erfingja hans krafist þess, að fyrirmælum 44. gr. sje beitt.

Kröfur samkvæmt 1., 2. eða 3. málsgrein skal gera innan 6 mánaða frá láti maka.

Nú deyr tvíkvæningur áður en hjónaband er ógilt, og ber þá rjettur

til bóta, eftirlauna eða annars verðmætis, sem eftirlifandi maka er ætlaður að lögum, fyrri maka hins látna, nema atvik liggi svo til, að annað sje bert.

49. gr.

Nú er ákvæðum 1. eða 2. mgr. næstu greinar á undan beitt samkvæmt kröfu þess hjóna, er eftir lifir, og fellur þá niður lögmaeltur erfðarjettur þess eftir hið látna.

VI. kap.

Um skilnað að borði og sæng.

50. gr.

Nú eru hjón sammála um að slíta samvistir, um framfærslu hvo:s annars og barna og um það, hversu fara skuli um ráð fyrir börnunum (54., 55. og 56. gr.), og getur þá sýslumaður eða bæjarfógeti veitt þeim leyfi til skilnaðar að borði og sæng. Leyfið má þó eigi veita fyr en leitað hefir verið um sættir með hjónunum samkvæmt 52. gr.

51. gr.

Nú sýnir annað hjóna af sjer mikla vanrækslu um greiðslu meðlags með hinu eða framfærsluskyldum börnum, eða brýtur mjög í bága við skyldur sínar gagnvart þeim, eða er mjög hneigt til drykkjuskapar eða annara lasta, og getur þá hitt krafist skilnaðar að borði og sæng, enda skylt að veita skilnaðinn, nema sjerstaklega standi á.

Nú má ætla, að ósamlyndi milli hjóna sje orðið svo magnað, að eigi megi una frekari samvistum, og skal þá og veita skilnað, nema ósamlyndið sje aðallega að kenna leyfisbeiðanda.

Stjórnarráðið veitir skilnaðarleyfi samkvæmt grein þessari, enda sanni skilnaðarbeiðandi, að sátta hafi verið leitað samkvæmt 52. gr. og að yfirvald hafi reynt að koma á samkomulagi með hjónunum um atriði þau, er 54.—56. gr. ræða um.

52. gr.

Sáttanefnd leitar um sættir með hjónum, sem skilja vilja að borði og sæng, ef bæði fara fram á það, eða hvort heyrir til sínu trúfjelagi. Eilla skal prestur leita um sættir með þeim eða löggiltur forstöðumaður trúfjelags.

Skylt er hjónum að sækja sjálf sáttafund, dvelji þau hjer á landi og eigi hvorugt 30 kílómetrum lengra til fundarstaðar. Nú er leið lengri, og skal þá reyna sáttt með hvoru í sínu lagi. Nú er annað hjóna erlendis, og þarf þá eigi að reyna sáttt með því.

Nú sækir maki eigi löglega boðaðan sáttafund, og gerir sýslumaður hans eða bæjarfógeti honum þá 5—20 kr. sekt til sveitarsjóðs, ef sáttaumleitarmaður krefst ábyrgðar á hendur honum.

53. gr.

Nú skilja hjón að borði og sæng, og fellur þá sameign þeirra niður, enda skulu búskifti þá fara fram, og fer um þau svo sem lög standa til.

Nú hafa hjón skilið samkvæmt 1. málsg. 51. gr., enda sje búið lítið, og getur þá leyfisbeiðandi krafist þess að fá innanstokksmuni, vinnuáhöld og aðra lausafjármuni, jafnvel þó að verð þeirra fari fram úr lögmaeltum búshluta hans, en þó því að eins, að ætla verði, að hann megi eigi án þeirra vera til heimilishalds.

54. gr.

Það skal ákveðið í skilnaðarleyfinu, hvort og að hve miklu leyti annað hjóna skuli framfæra hitt, meðan skilnaðurinn stendur. Framfærslueyri skal miða annars vegar við það, hvað ætla megi að framfærsluþegi geti aflað sjer sjálfur, og hins vegar við það, hvað ætla megi hitt hjóna aflögufært um.

Nú verður að gefa öðru hjóna aðalsök á skilnaðinum, og verður því þá eigi ætlaður framfærslustyrkur af hinu, nema sjerstaklega standi á.

55. gr.

Kveða skal og á um það í skilnaðarleyfinu, hvort hjónanna skuli ráða fyrir sameiginlegum börnum þeirra, eða hversu börnunum skuli skifta milli þeirra, verði öðruhvorum eigi falin öll börnin. Nú eru foreldrar á eitt sátt um þetta, og fer þá um börnin eftir því, nema hagsmunir barnanna heimti annað. Beri foreldrunum aftur á móti á milli, skal það ráð upp taka, sem ætla má að börnunum sje fyrir bestu. Nú er það sýnt, að annað foreldra átti aðallega sök á skilnaðinum, og skal þá fá hinu forráð barnanna, enda sje það eigi ólíklegra til að uppala börnin vel. Forráð hvers barns skulu vera óskift hjá sama foreldri.

Leita skal álits næsta venslamanns, þar sem því verður við komið, áður en ákvörðun er tekin um forráð barna.

56. gr.

Kveða skal á um það í skilnaðarleyfinu, hversu skifta skuli framfærslu barna með foreldrunum. Þó má geyma úrskurð um það síðari ákvörðun yfirvalda.

Skiftin skal gera eftir öllum kjörum foreldra. Nú leggur annað foreldra eigi jafnmikið til framfærslu barnanna þeirra, sem því ber framfærsluskylda til gagnvart hinu, og má þá gera því að greiða hinu foreldrinu, ef það krefst þess, það, sem ávanta þykir rjett meðlag af þess hendi með börnunum.

57. gr.

Nú breytast kjör foreldris eða þörf barna verður meiri, og má þá yfirvald breyta ákvörðun um framfærslu af hendi annars foreldris með hinu eða með börnunum. Þó má, ef sjerstaklega stendur á, einskorða meðlag foreldris með hinu, og verður því þá eigi breytt síðar.

Breyta má einnig ákvörðun um forráð barna (55. gr.), ef annað for-

eldri fer fram á það, enda standi öðruvísi á nú en þá, og líklegt, að breytingin verði börnunum til bóta.

58. gr.

Nú hafa hjón, vegna væntanlegs skilnaðar að borði og sæng, komið sjer saman um skiftingu eigna sinna, um framfærslu annars á hinu eða um framfærslu á börnunum, og getur þá það foreldri, er þykir hallað á sig, stefnt hinu fyrir dóm og dómurinn hrundið samningnum, enda sje mál höfðað innan 6 mánaða frá borð- og sængurskilnaði.

Nú hafa foreldrar gert samning um breytingu á framfærslu barna sinna, og getur þá yfirvaldið breytt þeim samningi, ef hagur foreldranna hefir breyst, eða ef samningurinn er óhagstæður börnunum.

59. gr.

Nú er meðlag samkvæmt 54. gr. eða 56. gr. eigi greitt í tækan tíma, og getur þá meðlagsþegi heimtað meðlagið eftir sömu reglum og gilda um meðlagsheimtu óskilfenginnar móður með óskilgetnu barni, að svo miklu leyti sem þær eiga við.

Ákvæði 54. og 56. gr. breyta í engu skyldu framfærslumanns samkvæmt fátækralögunum gagnvart sveitarfjelagi til að framfæra börn eða maka.

60. gr.

Nú takast aftur samvistir með hjónum skildum að borði og sæng, og falla þá allar lögfylgjur skilnaðarins þá þegar niður.

VII. kap.

Um lögskilnað.

61. gr.

Nú hafa hjón verið skilin að borði og sæng í eitt ár og eigi tekið saman aftur, enda sjeu þau á eitt sátt um lögskilnað og skipun þeirra mál-efna, er ræðir um í 54., 55. og 56. gr., og geta hjónin þá krafist skilnaðar. Hafi hjónin verið skilin að borði og sæng í 2 ár, getur hvort þeirra um sig krafist skilnaðar.

Stjórnarráðið veitir skilnað samkvæmt grein þessari, enda fylgi skilnaðarbeiðninni sönnun um, að sátt hafi verið reynd af nýju samkvæmt 52. gr.

Ákveða má með konunglegri tilskipun, að sýslumenn og bæjarfógetar veiti lögskilnaðarleyfi, er hjón eru sammála um skilnaðarkjör.

62. gr.

Nú hafa hjón lifað hvort í sínu lagi í 3 ár án leyfis til skilnaðar að borði og sæng, og getur þá hvort hjónanna um sig krafist skilnaðar. Þó getur sá, er ber verður að því að hafa aðallega valdið samvistaslitum, eigi vænst skilnaðar, nema sjerstaklega standi á.

63. gr.

Nú hefir annað hjóna, án samþykkis hins og lögmætra orsaka, lifað viðskila hitt í 2 ár, enda hafi sambúð eigi tekist með þeim aftur, og getur þá það hjóna, sem eigi verður aðallega kent um samvistaslitin, heimtað skilnað.

64. gr.

Nú hefir annað hjóna horfið, enda 3 ár liðin frá því að spurst hefir til þess, og getur þá hitt krafist skilnaðar.

65. gr.

Nú hefir annað hjóna gíft gegn fyrirmælum 15. gr., og getur þá hitt krafist skilnaðar. Skilnaðar skal krefjast innan 6 mánaða frá því er skilnaðar-krefjanda varð kunnugt um stofnun nýja hjónabandsins.

66. gr.

Nú hefir annað hjóna orðið bert að hór eða saurlifnaðarverknaði, er jafna má til hórs, og getur þá hitt krafist skilnaðar, nema það hafi lagt samþykki á verknaðinn, eða sjálfviljugt stutt að framgangi hans.

Kröfu skal gera innan 6 mánaða frá því að krefjanda varð kunnugt um verknaðinn, og þó eigi síðar en innan 3 ára frá því að verknaðurinn var framinn.

67. gr.

Nú veit eða ætlar annað hjóna sig haldið sóttnæmum kynsjúkdómi og hefir þó holdlegar samfarir við hitt þann veg, að afsýking geti af hlotist, og getur þá það hjóna, er lagt var í hættu, krafist skilnaðar, nema það hafi þekt sýkingarhættuna og jafnframt verið sjálfviljugt til samfaranna.

Kröfu skal gera innan 6 mánaða frá því að maki vissi sig lagðan í hættu. Nú hefir afsýking eigi hlotist af samförunum, enda sjúkdómurinn orðinn ósóttnæmur, og fellur þá skilnaðarkrafa niður.

68. gr.

Nú hefir annað hjóna sókst eftir lífi hins eða orðið uppvíst að misþyrmingu á því eða börnunum, og getur þá hitt krafist skilnaðar, enda hafi það eigi lagt samþykki á verknaðinn eða sjálfviljugt stutt að framgangi hans.

Kröfu skal gera áður en 6 mánuðir eru liðnir frá því að krefjanda varð kunnugt um verknaðinn, og þó eigi síðar en innan 3 ára frá framkvæmd hans.

69. gr.

Nú er annað hjóna dæmt til fangavistar í 2 ár eða lengur, og getur þá hitt krafist skilnaðar, nema það hafi lagt samþykki sitt á brotið eða sjálfviljugt stutt að því.

Kröfu skal gera innan 6 mánaða frá því að krefjanda varð kunnugt um dóminn, og eigi síðar en innan 3 ára frá dómsuppsögn.

70. gr.

Nú hefir annað hjóna verið haldið megnri geðveiki 3 ár eða lengur, enda bati ólíklegur, og getur þá hitt krafist skilnaðar.

71. gr.

Lögskilnaðar samkvæmt 62.—70. gr. má leita hvort heldur í stjórnarráðinu eða fyrir dómi. Nú er skilnaðar leitað í stjórnarráðinu, og skal þá fylgja skilnaðarbeiðninni sönnun þess, að sátt hafi verið reynd á ný með hjónunum, svo sem segir í 52. gr., og þess, að yfirvald hafi reynt að koma á samkomulagi með þeim um atriði þau, sem 75. og 76. gr. ræða um.

Nú er stjórnarráðið beðið um skilnað, en því þykja málavextir eigi nægilega skýrir, og getur það þá heimtað, að skilnaðarbeiðandi sanni með rjettarskýrslu þau atvik, er það telur máli skifta. Nú fæst slík rjettarskýrsla annaðhvort eigi eða hún þykir eigi skera úr, og fæst þá eigi skilnaður í stjórnarráðinu. En í því falli getur hvort hjónanna um sig leitað dómstólanna, þó að lögmæltur málshöfðunarfrestur sje þá liðinn.

72. gr.

Nú skilja hjón, og fellur þá niður lögmælt sameign með þeim, enda fer um skifti fjelagsbúsins svo sem lög standa til.

73. gr.

Nú krefst annað hjóna skilnaðar at því, að hitt hefir misboðið því freklega, og getur það þá einnig krafist bóta. Bæturnar skal meta eftir fjárhag og öðrum kjörum beggja, og má kveða svo á, að þær skuli greiða hvort heldur allar í einu eða á tilteknum gjaldögum.

Sje skilnaðar krafist fyrir dómi, skal jafnframt krefjast bótanna. En sje skilnaðar krafist í stjórnarráðinu, skal höfða bótamálið áður en lögmæltur málshöfðunarfrestur til dómskilnaðar er úti.

74. gr.

Nú hafa hjón skilið, og verður annað þá eigi skyldað til að framfæra hitt, nema alveg sjerstaklega standi á, og aldrei verður því hjóna, sem skilnaðurinn er aðallega að kenna, gert að þiggja styrk af hendi hins. Það fer eftir ákvæðum 54. gr., hve mikið öðru hjóna verður gert að leggja til framfærslu hins.

Framfærsluskylda fellur niður, giftist framfæringur á ný.

75. gr.

Nú skilja hjón, og skal þá í skilnaðarbrjefinu eða dómnum kveða á um það, hversu fara skal um forræði fyrir börnunum. Sjeu foreldrin sammála, skal ákvörðun ger eftir því, nema í bága komi við þörf eða hag barnanna. Sjeu foreldrin eigi á eitt sátt, skal ákvörðun ger eftir því, sem best þykir henta börnunum. Nú verður að kenna öðru hjóna aðallega um skilnaðinn, en bæði þykja jafnhæf til að ráða börnunum, og skal þá að jafnaði fá hinu

foreldrinu forræði barnanna. Forræði barna skal vera óskift hjá öðruhvorum foreldrinu.

Áður en hjer um rædd ákvörðun er ger skal leita umsagnar nánustu venslamanna barnanna.

76. gr.

Kveða skal á um það i skilnaðarbrjefi eða dómi, hversu skifta skuli framfærslu barna með foreldrunum. Þó má geyma úrskurð um það síðari ákvörðun yfirvalds.

Skiftinguna skal gera eftir öllum kjörum foreldra. Nú leggur annað foreldra eigi jafnmikið til heimaframfærðra barna, sem því ber framfærsluskylda til, og má þá gera því að greiða hinu það, sem á vantar hlutfallslega rjett meðlag með börnunum.

77. gr.

Nú breytast kjör foreldra eða þörf barna verður meiri, og má þá stjórnarráðið, krefjist annað foreldra þess, breyta ákvörðun um framfærslu foreldris á hinu eða börnunum. Þó má, ef sjerstaklega stendur á, einskorða meðlag annars foreldris með hinu, og verður því þá eigi breytt.

Breyta má einnig ákvörðun um forráð barna, ef annað foreldra fer fram á það, enda standi öðruvísi á nú en þá, og líklegt, að breytingin verði börnunum til bóta. Breytingin ber undir sama stjórnvald, sem gerði upprunalegu ákvörðunina.

78. gr.

Nú hafa hjón, vegna væntanlegs lögskilnaðar, komið sjer saman um skiftingu eigna sinna, um bæt看 samkvæmt 73. gr. eða um framfærslu annars á hinu eða börnunum, og getur þá það hjónanna, er þykir hallað á sig, stefnt hinu fyrir dóm og dómarrinn eftir atvikum hrundið samningnum, enda sje mál höfðað innan 6 mánaða frá skilnaði.

Nú hafa hjón gert samning um framfærslu barna sinna, og getur þá einnig stjórnarráðið breytt þeim samningi, ef hagur foreldranna hefir breyst, eða ef ætla má, að breyting verði börnunum til bóta.

79. gr.

Nú er meðlag samkvæmt 74. gr. og 76. gr. eigi greitt i tækan tíma, og getur þá meðlagsþegi heimtað meðlagið eftir sömu reglum og gilda um meðlagsheimtu óskilfenginna mæðra með óskilgetnum börnum, að svo miklu leyti sem þær reglur eiga við.

Ákvæði 74. og 76. gr. breyta i engu lögmaeltri skyldu foreldris til að framfæra barn sitt, nje rjetti sveitarfjelags gagnvart framfærslumanni, út af lögmaetri framfærsluskyldu hans á maka.

80. gr.

Nú er skilnaður gerður með hjónum að kröfu bónda af ástæðum, sem kenna verður aðallega húsfreyju, og getur bóndi þá krafist dóms fyrir því, að hún megi ekki kenna sig til hans.

VIII. kap.

Um rjettarfar í hjúskaparmálum o. fl.

81. gr.

Hjúskaparmál eru hjer nefnd þau mál, sem höfðuð eru til ógildingar hjónabandi, eða til hjónaskilnaðar, eða til sönnunar því, að hjónaband sje gilt eða ógilt.

82. gr.

Sá einn getur, að sleptri heimild 40. gr, höfðuð hjúskaparmál, sem telur sig vera eða eigi vera annað hjóna eða, sem krefst ógildingar hjónabands eða hjónaskilnaðar.

83. gr.

Nú höfðar annar maður en annaðhvort hjóna mál til ógildingar því hjónabandi, og verður þá að stefna báðum hjónunum. Málið má höfða þar, sem lögþækja má annað hjóna samkvæmt 87. gr.

84. gr.

Nú þykist stjórnarráðið þurfa að gæta almannahagsmuna í hjúskaparmáli, og getur það þá látið málið til sin taka, hvort heldur í hjeraði eða æðra dómi, svo og stefnt máli fyrir æðra dóm, þó að það hafi eigi komið við málið í óæðra dómi.

Nú er hjúskaparmál þannig vaxið, að komið virðist geta við almannahagsmuni, og ber dómara þá að skýra stjórnarráðinu frá málavöxtum.

85. gr.

Hjón eru sjálfgildir aðiljar í hjúskaparmálum, hvort heldur til sóknar eða varnar, nema svift sjeu lögræði vegna geðveiki eða vitskorts.

Nú er annað hjóna eða bæði svift lögræði vegna geðveiki eða vitskorts, og kemur þá lögráðamaður í stað lögræðissvifts, enda hafi hann samþykki yfirfjarráðamanns til sóknar máls.

86. gr.

Hjúskaparmál má höfða hjer í landi, ef stefndur á hjer heima þá er mál er höfðuð eða eigi bæði hjónin þá íslenskan fæðingjarjett, eða hafi síðasti sameiginlegur fæðingjarjettur beggja verið íslenskur, enda eigi þau nú eigi bæði fæðingjarjett í öðru landi og sama.

Hjúskaparmál má og höfða hjer á landi, hafi síðasta heimilisfang beggja hjóna verið hjer og hafi stefndur annaðhvort yfirgefið sækjanda án lögmætra ástæðna, eða skift um heimilisfang eftir að ógildingar- eða skilnaðarástæða varð til.

Gera má aðra skipun á hjernefndum reglum, ef svo um semst við annað ríki.

87. gr.

Mál skal höfða í þeirri þinghá, sem stefndur á heima.

Nú hefir stefndur farið af landi brott eða ókunnugt er um dvalarstað hans, og skal þá mál höfða í þeirri þinghá, sem hjónin áttu bæði síðast heima í, eða þar sem sækjandi á heima.

Nú á mál eigi undir tiltekið varnarþing lögum samkvæmt, og ákveður þá stjórnarráðið, hvar mál skuli höfða.

88. gr.

Nú er mál höfðað að tilhlutun stjórnarráðs samkvæmt 40 gr., og fer þá um rekstur þess sem um sakamál, hvort sem refsingar er krafist eða eigi.

Stjórnarráðið getur látið fresta málssókn til ógildingar hjónabandi samkvæmt 15. gr., sjerstaklega ef ætla má, að fyrri hjónabandi verði bráðlega slitid.

Um hjúskaparmál, sem sótt eru af hendi einstaklings, fer sem um venjuleg einkamál í hjeradi, að svo miklu leyti sem eigi er öðruvísi um mælt í lögum þessum.

89. gr.

Hjeraðsdómari leitar um sættir með hjónum í hjúskaparmálum. Þó getur sáttaumleitun af hendi prests beggja eða annars komid í stað sáttaumleitunar fyrir dómi, ef um hjónaskilnaðarsök er að ræða, og báðir aðiljar eru á eitt sáttir um að leita prests. Nú hefir prestur eigi reynt sátt áður en málið kemur fyrir dóm, og skal þá fresta málinu ef aðiljar krefjast, svo að sátt megi reyna fyrir presti.

Nú leitar dómari eigi um sættir samkvæmt fyrri málsgrein, og skal hann þá samt reyna að ná samkomulagi hjóna um atriði þau, sem rædir um í 74.—76. gr., áður en mál er dómtekið.

90. gr.

Nú þykir dómara ástæða til að skipa öðrum aðilja eða báðum málsvara, og skal þá greiða málsvaralaun af almannaþje, að svo miklu leyti sem þau verða eigi lögð á sækjanda.

91. gr.

Dómari getur kvatt sækjanda í dóm, án tilefnis af hendi stefnds, til að skýra málavexti og vinna eið að skýrslu sinni. Nú kemur sækjandi eigi í dóm, og er þó óhindraður, eða færast án gildra ástæðna undan að bera um málavexti eða vinna eið, og skal þá frávísa málinu.

Dómari getur og kvatt stefndan í dóm, eigi hann heima eða dvelji hann innan dómshjeraðs eða í nágrannahjeradi, og þó eigi fjær en fjærst gæti verið innan hjerads, til þess að bera um málavexti eða vinna eið að skýrslu sinni. Nú kemur stefndur eigi í dóm, og er þó óhindraður, eða færast, án gildra ástæðna, undan að bera eða vinna eið, og metur þá dómari samkvæmt 92. gr., hvað upp úr því skuli leggja.

92. gr.

Nú játar stefndur atriði, sem máli skiftir, og kemur játningin þá að eins til álita sem sönnunargagn.

Slikt hið sama gildir um útvíst stefnds, þögn og óákveðnar yfirlýsingar.

93. gr.

Hvor aðili í sinu lagi getur gert nýjar dómkröfur og flutt fram nýjar málsástæður og nýjar neitanir, þangað til mál er dómtekið, enda þarf eigi að leita sátta af nýju vegna nýrra dómkrafna.

Nú hefir hjúskaparmál verið dæmt að efni til, og má þá eigi nota þær ástæður, er hreyft hefir verið eða hreyfa hefði mátt í því máli, til mála-tilbúnings af nýju.

94. gr.

Aðiljaeiður er eigi heimill í hjúskaparmáli, nema svo standi á, sem lýst er í 91. gr.

95. gr.

Nú þarf í hjúskaparmáli að sanna geðveiki annars hjóna, og skal þá leita brjeflegrar yfirlýsingar sjerfróðs embættislæknis eða annars löggilts læknis, sje eigi kostur sjerfræðings.

96. gr.

Hjúskaparmál skulu sótt og varin og vitni spurð fyrir lokuðum dýrum, nema báðir aðiljar sjeu á eitt sáttir um annað.

Eigi má heldur, án leyfis beggja aðilja, birta almenningi á nokkurn hátt annað af því, er gerst hefir í slíkum málum, en dóminn. Brot gegn ákvæði þessu sætir 100–1000 króna sekt til landssjóðs.

97. gr.

Nú hefir öðrum aðilja eða báðum verið skipaður málsvari, og skal þá einnig kveðja hann til að hlýða á dómsuppsögn, enda nægir að kveðja málsvara einan til, sje aðili staddur utanlands eða sje ókunnugt um dvalarstað hans, eða sje aðili sviftur lögræði vegna geðveiki.

98. gr.

Áfrýja skal hjeradsdómi í hjúskaparmáli til æðri rjettar innan 12 vikna frá dómsuppsögn.

Uppreisn verður eigi veitt nema til gagnáfrýjunar dómi í aðalmáli, sem áfrýjað er innan lögmæltis áfrýjunarfrests.

Hvorugur málsaðili má ganga í nýtt hjónaband innan loka áfrýjunarfrests, nema því að eins, að gagnaðili og stjórnarráð hafi brjeflega fallið frá áfrýjun.

99. gr.

Hjúskaparmál verður eigi höfðað eftir dauða annars hjóna.

Nú deyr annað hjóna áður en dómur gengur í hjúskaparmáli, og fellur þá málið niður.

100. gr.

Nú er svo ákveðið í lögum þessum, að mál skuli höfðað innan lögmæltis tíma, og skal þá telja mál höfðað, er dómstefna er tekin hjá hjeradsdómara eða utanrjettarstefna er birt stefndum innan lögmæltis tíma.

Nú er máli vísað frá dómi eða það felt niður án kröfu sækjanda, og getur sækjandi þá höfðað mál af nýju innan 6 vikna, þó að lögmæltur máls-höfðunarfrestur sje þá úti.

101. gr.

Nú er beiðst hjónaskilnaðarhrjefs eða mál höfðað til ógildingar hjónabandi eða til hjónaskilnaðar, og getur þá stjórnarráðið, ef ástæður þykja renna til og húsfreyja krefst, boðið bónda að raska eigi fjelagsbúinu, þangað til kveðið er á um skilnaðinn.

Nú sinnir bóndi eigi boði stjórnarráðs, og getur konan þá þegar krafist fjárskilnaðar samkvæmt 29. gr. laga 12. janúar 1900, nr. 3.

Og enn getur stjórnarráðið, ef sjerstaklega stendur á og húsfreyja krefst, leyft henni að slita um stund samvistir við bónda sinn, og jafnframt gert bónda að greiða meðlag með konu hans og þeim börnum, sem hjá henni eru og honum ber að framfæra. Fer þá um meðlagið eftir því, sem segir í 54. og 56. gr.

IX. kap.

Venjuleg ákvæði og bráðabirgða.

102. gr.

Lög þessi raska eigi sjerreglum þeim, er gilda um hjónavígslu fyrir fulltrúa annars ríkis hjer á landi, nje heldur á 3. og 4. kap. þeirra við hjónavígslu fyrir löglegum fulltrúa landsins í öðru ríki, en um það atriði skal skipað fyrir með konunglegri tilskipun.

103. gr.

Lögin öðlast gildi 1. janúar 1921.

104. gr.

Nú vill lögskilinn maður eða kona giftast aftur, og skal þá meta vígslu-gengi hans eða hennar eftir lögum þessum.

Nú hefir kona skilið við bónda sinn og fengið leyfi til að giftast af nýju, áður en lög þessi ganga í gildi, og skal henni þá vera heimil vígsla, þótt eigi sjeu liðnir frestir þeir, er áskildir eru í 16. gr.

105. gr.

Nú hafa hjónaefni látið lýsa með sjer fyrir gildistöku laga þessara eða

fengið undanþágu frá lýsingu, og skal hjónæfnunum þá heimil vigsla á næstu 3 mánuðum frá lýsingar- eða undanþágudegi, enda sje vigsluskýrða 19. gr. gætt, áður en vigsla fer fram.

106. gr.

Nú hafa hjón verið vigð áður en lög þessi gengu í gildi, og verður það hjónaband þá eigi ógilt, nema ógilding varði bæði að þágildum og þessum lögum.

Nú er slikt hjónaband ógilt, og skulu lögfylgjur hjónabandsins þá metnar eftir þessum lögum.

107. gr.

Nú hafa hjón skilið að borði og sæng áður en lög þessi gengu í gildi, og skal þeim þá heimill hjónaskilnaður samkvæmt 61. gr. laga þessara.

108. gr.

Nú hefir verið höfðað mál til ógildingar hjónabandi eða til hjónaskilnaðar, áður en lög þessi gengu í gildi, eða beiðst leyfis til hjónaskilnaðar eða til skilnaðar að borði og sæng, og skal þá fara um skilnaðinn að öllu leyti eftir þágildum lögum.

109. gr.

Nú hefir verið beiðst skilnaðar að borði og sæng eða til hjónaskilnaðar eftir gildistöku laga þessara eða dómstefnt hefir verið til hjónaskilnaðar, og fer þá um skilnað eftir lögnum, enda þó að skilnaðarástæða sje eldri.

110. gr.

Eftirfarandi ákvæði falla úr gildi frá og með gildistöku degi laga þessara: Hjónabandsartikular 2. júní 1587 (16. kap. III. bókar Dönsku laga, að svo miklu leyti sem fylgt hefir verið). 2. gr. XIII. kap. VI. bókar D. L., konungsbrjef 14. júní 1740 (tilskipun 5. marts 1734), tilsk. 29. maí og tilsk. 18. desbr. 1750, konungsbr. 28. marts 1776, tilsk. 1. desbr. 1797 (dómsmálasjórnarbrjef 15. júní 1799), 1. gr. I. kafla tilsk. 23. maí 1800, konungsúrskurður 28. janúar 1818, sbr. kansellibrjef 10. febrúar s. á. (tilsk. 18. október 1811), opið brjef 10. febrúar 1818, 1. liður konungsbr. 7. desember 1827 (tilsk. 30. apríl 1824: 1.—2. gr., nr. 1, nr. 3—9 og nr. 11. 3. gr., 4.—12. gr. og 14.—19. gr.), 164. gr. almennra hegningarlaga 25. júní 1869, lög 22. september 1899, nr. 19, lög 26. október 1917, nr. 30 (1.—9. gr. laga 19. febrúar 1886, nr. 4, nr. 2. 3. gr. og 13. gr. tilsk. 30. apríl 1824) lög 26. október 1917, nr. 31. (nr. 10, 3. gr. tilsk. 30. apríl 1824 og 62. gr. laga 10. nóvember 1905, nr. 44).

Og enn eru ógild frá sama degi öll önnur ákvæði, er koma í bága við lög þessi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frv. er samhljóða frv. því, sem stjórnin lagði fyrir síðasta þing. Um ástæður og greinargerð visast til Alp. 1919. A. bls. 129—165.